ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 8ης Νοεμβρίου 2018 * [i]

«Υπαλληλική υπόθεση – Προσωπικό της ΕΚΤ – Περίοδος αξιολογήσεως – Έκθεση αξιολογήσεως σταδιοδρομίας [2015] – Δυνατότητα του υπαλλήλου να συνοδεύεται από συνδικαλιστικό εκπρόσωπο κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεως – Παράβαση των κανόνων περί αντικειμενικότητας και αμεροληψίας του αξιολογητή – Αποδοχές – Απόφαση με την οποία απορρίπτεται αίτηση αναγνωρίσεως του δικαιώματος μισθολογικής αναπροσαρμογής – Παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων – Ηλεκτρονική αλληλογραφία που αντήλλαξε μέλος του προσωπικού με τον "coach" του σε επαγγελματική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου – Ευθύνη»

Στην υπόθεση T-827/16,

QB, μέλος του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, εκπροσωπούμενη από τον L. Levi, δικηγόρο,

προσφεύγουσα-ενάγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενης από τον F. von Lindeiner και την B. Ehlers, επικουρούμενους από τον B. Wägenbaur, δικηγόρο,

καθής-εναγομένη,

με αντικείμενο προσφυγή-αγωγή δυνάμει του άρθρου 50α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 36.2 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη ΕΕ και στη Συνθήκη ΛΕΕ, με αίτημα, αφενός, την ακύρωση της εκθέσεως αξιολογήσεως της προσφεύγουσας-ενάγουσας για την περίοδο 2015 και της αποφάσεως της ΕΚΤ της 15ης Δεκεμβρίου 2015 με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση της προσφεύγουσας-ενάγουσας για την αναγνώριση του δικαιώματός της μισθολογικής αναπροσαρμογής και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, την ακύρωση των αποφάσεων της ΕΚΤ της 2ας Μαΐου και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016 με τις οποίες απορρίφθηκαν, αντιστοίχως, η διοικητική προσφυγή και η διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας-ενάγουσας και, αφετέρου, την αποκατάσταση της ζημίας που η προσφεύγουσα-ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Gervasoni, πρόεδρο, K. Kowalik-Bańczyk και C. Mac Eochaidh (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: E. Coulon

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα, QB, προσελήφθη από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) την 1η Μαρτίου 2001. Από την ημερομηνία προσλήψεώς της κατείχε διάφορες θέσεις.

2 Από 1ης Ιανουαρίου 2014 έως 31 Ιανουαρίου 2017, τοποθετήθηκε, ως [εμπιστευτικό] [1], στο τμήμα [*εμπιστευτικό*] (στο εξής: DIV/[*εμπιστευτικό*]) της διευθύνσεως [*εμπιστευτικό*] της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) «[*εμπιστευτικό*]».

3 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα κατέβαλε πολλές προσπάθειες προκειμένου να μην τοποθετηθεί στο DIV/[*εμπιστευτικό*] ή να τοποθετηθεί σε νέα θέση μετά την τοποθέτησή της στο τμήμα αυτό. Ως εκ τούτου, η έκθεση αξιολογήσεώς της για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 2013 έως 31 Αυγούστου 2014 (στο εξής: έκθεση αξιολογήσεως του 2014) αναφέρει ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν σκόπευε να παραμείνει στο DIV/[*εμπιστευτικό*] και ότι τόσο η ίδια όσο και οι ιεραρχικώς προϊστάμενοί της θα διερευνούσαν τις δυνατότητες εσωτερικής κινητικότητας. Περαιτέρω, από την εν λόγω έκθεση προκύπτει ότι οι ιεραρχικώς προϊστάμενοι του DIV/[*εμπιστευτικό*] είχαν αρχικώς δεχθεί να την απαλλάξουν από μέρος του όγκου εργασίας της προκειμένου να διευκολύνουν τις προσπάθειές της για τοποθέτηση σε νέα θέση. Καθόσον οι προσπάθειες αυτές δεν τελεσφόρησαν, της ανατέθηκαν σταδιακά νέα καθήκοντα με σκοπό την πλήρη συμμετοχή της στις εργασίες του DIV/[*εμπιστευτικό*]. Στις 5 Φεβρουαρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα άσκησε διοικητική προσφυγή κατά της εκθέσεως αξιολογήσεως του 2014 και έβαλε κατά της αποφάσεως που εκδόθηκε ως προς την ίδια σχετικά με τη διαδικασία ετήσιας αναθεωρήσεως των μισθών και των πριμ (Annual Salary and Bonus Review, στο εξής: ASBR) για το έτος 2014 με τα εσωτερικά μέσα έννομης προστασίας (διοικητική προσφυγή και, στη συνέχεια, διοικητική ένσταση).

4 Η υπό κρίση προσφυγή-αγωγή αφορά την περίοδο κατά την οποία η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε τοποθετηθεί στο DIV/[*εμπιστευτικό*] και, ειδικότερα, την περίοδο αξιολογήσεως από 1ης Σεπτεμβρίου 2014 έως 31 Αυγούστου 2015 (στο εξής: περίοδος αξιολογήσεως 2015) για την οποία συντάχθηκε η έκθεση αξιολογήσεως του 2015 (στο εξής: επίδικη έκθεση αξιολογήσεως). Κατά την περίοδο αξιολογήσεως 2015, οι ιεραρχικώς προϊστάμενοι της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο DIV/[*εμπιστευτικό*] ήταν ο [*εμπιστευτικό*], αναπληρωτής προϊστάμενος τμήματος (στο εξής: αξιολογητής 1), και η [*εμπιστευτικό*], προϊσταμένη τμήματος (στο εξής: αξιολογήτρια 2). Η προσφεύγουσα-ενάγουσα εργάστηκε έως τις 15 Απριλίου 2015 υπό την επίβλεψη των δύο αυτών προσώπων. Κατά τη διάρκεια της περιόδου από τις 15 Απριλίου έως τις 15 Ιουλίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα αποσπάστηκε στην «ΓΔ/[*εμπιστευτικό*]» (στο εξής: ΓΔ/[*εμπιστευτικό*]), στο τμήμα «[*εμπιστευτικό*]», εργαζόμενη υπό την εποπτεία του [*εμπιστευτικό*] και της [*εμπιστευτικό*], προϊσταμένης του τμήματος αυτού (στο εξής: αξιολογήτρια 3). Στη συνέχεια επανεντάχθηκε στο DIV/[*εμπιστευτικό*].

5 Στις 10 Απριλίου 2015, πραγματοποιήθηκε η ενδιάμεση αξιολόγηση (στο εξής: συζήτηση στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολογήσεως) μεταξύ του αξιολογητή 1, ως πρώτου αξιολογητή, και της προσφεύγουσας-ενάγουσας. Από τα πρακτικά της συναντήσεως αυτής προκύπτει ότι ο αξιολογητής 1 εκτιμούσε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν επένδυε την ίδια ενέργεια στα διάφορα καθήκοντά της, επισημαίνοντας την εκ μέρους της απροθυμία και καθυστέρηση ως προς το χαρτοφυλάκιο που αφορούσε [*εμπιστευτικό*] καθώς τον επιπλέον χρόνο που δαπάνησε, χωρίς να της έχει ζητηθεί, για ad hoc εργασία στον τομέα [*εμπιστευτικό*]. Από την πλευρά της, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επανέλαβε την επιθυμία της να αποχωρήσει από το DIV/[*εμπιστευτικό*] και εκτίμησε ότι ορισμένα καθήκοντα που της είχαν ανατεθεί δεν αντιστοιχούσαν στα επαγγελματικά της προσόντα ή δεν συνεισέφεραν στις προοπτικές σταδιοδρομίας της και ότι δεν έκανε διακρίσεις μεταξύ των καθηκόντων που

1 Εμπιστευτικά στοιχεία που δεν αποκαλύπτονται.

προτιμούσε και των άλλων καθηκόντων. Από τα εν λόγω πρακτικά δεν προκύπτει καμία ένταση. Ο αξιολογητής 1 θυμάται μια αρμονική συζήτηση, αλλά, τον Νοέμβριο του 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επισήμανε ότι η συζήτηση στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολογήσεως της είχε προκαλέσει μεγάλη ψυχολογική πίεση.

6 Στις 28 Σεπτεμβρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα αποδέχτηκε αρχικά την πρόσκληση στη συνέντευξη αξιολογήσεως για την περίοδο αξιολογήσεως 2015, για την οποία ο αξιολογητής 1 είχε προτείνει να διεξαχθεί στις 7 Οκτωβρίου 2015. Στη συνέχεια ενημέρωσε τον αξιολογητή 1 σχετικά με την επιθυμία της να επικουρείται από τον L., εκπρόσωπο και πρόεδρο, κατά τον χρόνο εκείνο, μιας συνδικαλιστικής οργανώσεως, της International and European Public Services Organisation (IPSO), κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεως. Ο αξιολογητής 1 απάντησε στο αίτημα αυτό διευκρινίζοντας ότι, ελλείψει νομικής βάσεως που να επιτρέπει την παρουσία τρίτου προσώπου, δεν ήταν σε θέση να επιτρέψει την παρουσία του L. κατά την εν λόγω συνέντευξη αξιολογήσεως.

7 Στις 6 Οκτωβρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα εξέφρασε τη διαφωνία της προς την απάντηση του αξιολογητή 1. Κατά την άποψή της, η διαδικασία διοικητικής ενστάσεως την οποία είχε κινήσει μερικούς μήνες νωρίτερα συνιστούσε αποδεικτικό στοιχείο συγκρουσιακής καταστάσεως. Κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, είχαν εφαρμογή οι διατάξεις των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ και του πρωτοκόλλου συμφωνίας που είχε συναφθεί μεταξύ της ΕΚΤ και της IPSO.

8 Στις 7 Οκτωβρίου 2015, παρά τις οδηγίες του αξιολογητή 1, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προσήλθε στη συνέντευξη αξιολογήσεως συνοδευόμενη από τον L., αλλά αποφάσισε τελικά να μη συμμετάσχει στη συνάντηση αυτή, δεδομένου ότι ο αξιολογητής 1 αντιτάχθηκε στη συμμετοχή του.

9 Το ίδιο βράδυ, η προσφεύγουσα-ενάγουσα απέστειλε στην αξιολογήτρια 3 τις παρατηρήσεις της σχετικά με την αξιολόγηση της αποσπάσεώς της στην οποία είχε προβεί η τελευταία, επισημαίνοντας ότι, κατά την άποψή της, η αξιολόγηση αυτή είχε επηρεαστεί από ανεπίτρεπτες συζητήσεις μεταξύ της αξιολογήτριας 3 και της αξιολογήτριας 2 που είχαν διεξαχθεί πριν από την έναρξη της αποσπάσεως. Στο σημείο 3.3.1 της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, η αξιολογήτρια 3 επισήμανε ότι υπήρξαν διαφορετικές αντιλήψεις ως προς τα καθήκοντα που είχαν ανατεθεί στην προσφεύγουσα-ενάγουσα κατά τη διάρκεια της αποσπάσεώς της και ότι η απόσπαση αυτή δεν απέφερε τα αναμενόμενα οφέλη.

10 Ορίστηκε δεύτερη συνέντευξη για τις 15 Οκτωβρίου 2015.

11 Στις 12 Οκτωβρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επανέλαβε την επιθυμία της να συνοδεύεται από τον L. κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεώς της και επισήμανε ότι φρονούσε ότι οι προϊστάμενοι του DIV/[*εμπιστευτικό*] είχαν σαφώς επηρεάσει την εκτίμηση της αξιολογήτριας 3.

12 Στις 13 Οκτωβρίου 2015, ο αξιολογητής 1 επανέλαβε ότι η συνέντευξη αξιολογήσεως είχε διαμορφωθεί έτσι ώστε να διεξάγεται διμερώς μεταξύ του αξιολογητή και του αξιολογούμενου προσώπου. Διευκρίνισε ότι ο L. θα διερευνούσε το ζήτημα αν η παρουσία του ήταν συμβατή με τις «κατευθυντήριες γραμμές» και ότι είχε συμφωνηθεί ότι, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, θα ενημερωνόταν σχετικά. Ελλείψει της αποσαφηνίσεως αυτής, ο αξιολογητής 1 ανέμενε ότι η συνέντευξη αξιολογήσεως της 15ης Οκτωβρίου 2015 θα πραγματοποιούνταν σε αυστηρώς διμερή βάση.

13 Στις 15 Οκτωβρίου 2015, καθορισθείσα ημέρα για τη συνέντευξη αξιολογήσεως, η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζήτησε από τον αξιολογητή 1 να αναβάλει τη συνέντευξη αξιολογήσεως μέχρις ότου λάβουν την απάντηση από το μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ για θέματα προσωπικού, P., με τον οποίο είχε επικοινωνήσει ο L. σχετικά με τη συμμετοχή του στη συνέντευξη αξιολογήσεως. Η προσφεύγουσα-ενάγουσα επισήμανε ότι η συζήτηση στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολογήσεως της είχε προκαλέσει έντονη ψυχολογική πίεση και ότι δεν θα δεχόταν να βιώσει μια τέτοια εμπειρία εκ νέου.

14 Στις 22 Οκτωβρίου 2015, ο αξιολογητής 1 γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αναμείνει αποσαφήνιση, υπενθυμίζοντας ωστόσο ότι η διαδικασία αξιολογήσεως είχε προθεσμία έως τις 15 του προσεχούς Νοεμβρίου για την τηλεφόρτωση των αξιολογήσεων όλων των μερών, συμπεριλαμβανομένης της αξιολογήσεως του δεύτερου αξιολογητή.

15 Στις 3 Νοεμβρίου 2015, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου απευθυνόμενο στον αξιολογητή 1 και με κοινοποίηση σε εκπρόσωπο της ΓΔ «Ανθρώπινοι πόροι» (στο εξής: DG-H) καθώς και στον L., η προσφεύγουσα-ενάγουσα επανέλαβε ότι η συζήτηση στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολογήσεως της είχε προκαλέσει ψυχολογική πίεση. Διατύπωσε ορισμένες παρατηρήσεις επί των αιτιάσεων του αξιολογητή 1 σχετικά με την εργασία της. Επανέλαβε ότι αμφισβητούσε τις αιτιάσεις και τις κατηγορίες αυτές και επισήμανε ότι αισθανόταν ότι παρενοχλείται, ότι είχε καταστεί στόχος «ενορχηστρωμένης θυματοποίησης» και ότι οι ιεραρχικώς προϊστάμενοι του DIV/[*εμπιστευτικό*] επιχειρούσαν να σχηματίσουν φάκελο εις βάρος της ως απάντηση στις καταγγελίες στις οποίες είχε προβεί στο παρελθόν και κατόπιν του αιτήματός της να επικουρείται από εκπρόσωπο του προσωπικού κατά τη συνέντευξή της αξιολογήσεως.

16 Στις 4 Νοεμβρίου 2015, ο αξιολογητής 1 ζήτησε από την εκπρόσωπο της DG-H να εξετάσει την υπόθεση από απόψεως ανθρωπίνων πόρων.

17 Στις 6 Νοεμβρίου 2015, ο αξιολογητής 1 υπενθύμισε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι δεν απέμενε πολύς χρόνος για να τηρηθούν οι προθεσμίες της διαδικασίας αξιολογήσεως. Δεδομένου ότι δεν είχε λάβει την αποσαφήνιση που είχε ζητήσει και ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν επιθυμούσε να συμμετάσχει στη συνέντευξη αξιολογήσεως σε διμερή βάση, ο αξιολογητής 1 την ενημέρωσε ότι θα τηλεφόρτωνε την αξιολόγησή του το βράδυ της 10ης Νοεμβρίου 2015 χωρίς να έχει προηγηθεί συζήτηση μαζί της και ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε τη δυνατότητα να του υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των πραγματικών περιστατικών στις 11 Νοεμβρίου 2015, κατόπιν δε αυτού θα έστελνε το σχέδιο της εκθέσεως αξιολογήσεως στην αξιολογήτρια 2.

18 Στις 10 Νοεμβρίου 2015, σε συμφωνία με την προσφεύγουσα-ενάγουσα και τους ιεραρχικώς προϊσταμένους της, η DG-H κίνησε ανεπίσημη διαδικασία με σκοπό την εξέταση των επίμαχων στάσεων και συμπεριφορών (στο εξής: διαδικασία σχετικά με την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας). Από το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με το οποίο κλήθηκαν ο αξιολογητής 1 και η προσφεύγουσα-ενάγουσα να συμμετάσχουν στην εν λόγω διαδικασία προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή δεν είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή της διαδικασίας αξιολογήσεως. Σημειώνεται ότι από τα συμπεράσματα της διαδικασίας αυτής, με ημερομηνία 15 Φεβρουαρίου 2016, δεν προκύπτει κανένα αντικειμενικό στοιχείο που να υποδηλώνει προσβολή της αξιοπρέπειας στον χώρο εργασίας.

19 Στις 11 Νοεμβρίου 2015, ο αξιολογητής 1 κάλεσε την προσφεύγουσα-ενάγουσα να του υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της αξιολογήσεως που είχε τηλεφορτώσει, πριν τη διαβιβάσει στην αξιολογήτρια 2, καθόσον είχε προγραμματισθεί να τη διαβιβάσει το βράδυ της 12ης Νοεμβρίου 2015.

20 Στις 12 Νοεμβρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της αξιολογήσεως του αξιολογητή 1, αμφισβητώντας ορισμένα σημεία. Επανέλαβε ότι είχε την αίσθηση ότι υφίστατο παρενόχληση, επέμεινε ότι αποτελούσε στόχο «ενορχηστρωμένης θυματοποίησης» και επισήμανε εκ νέου ότι είχε την εντύπωση ότι οι ιεραρχικώς προϊστάμενοί της προσπαθούσαν να συγκεντρώσουν στοιχεία εις βάρος της.

21 Στις 13 Νοεμβρίου 2015, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο αξιολογητής 1 απάντησε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι δεν συμμεριζόταν τις απόψεις της. Το έντυπο διαβιβάστηκε στην αξιολογήτρια 2 προκειμένου να προσθέσει την αξιολόγησή της, πράγμα που έπραξε την ίδια ημέρα υπενθυμίζοντας στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι είχε τη δυνατότητα μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 2015 να προσθέσει τις τελικές παρατηρήσεις της ώστε να περατωθεί η διαδικασία αξιολογήσεως για το έτος 2015.

22 Κατ' ουσίαν, στο σημείο 5.1 της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, ο αξιολογητής 1 επισήμανε ότι η ποσότητα και η ποιότητα της εργασίας της υπολείπονταν του αναμενόμενου από έναν [*εμπιστευτικό*]. Όσον αφορά τη θεμελιώδη δεξιότητα «αναλύσεως», διαπίστωσε διακυμάνσεις, ανάλογα με τα διάφορα καθήκοντα της προσφεύγουσας-ενάγουσας, στις δεξιότητές της και ανέφερε ότι προσδοκούσε ότι θα επιδείκνυε μεγαλύτερη αυτονομία και μεγαλύτερη προσήλωση. Ως προς τη δεξιότητα «πρωτοβουλία/προσήλωση», ο αξιολογητής 1 επισήμανε έλλειψη προσηλώσεως εκ μέρους της προσφεύγουσας-ενάγουσας όσον αφορά μία από τις κύριες κατηγορίες καθηκόντων της, έλλειψη η οποία αποτελεί και την αιτία της ανεπάρκειας από απόψεως ποσότητας, ποιότητας και καταλληλότητας της εργασίας της. Όσον αφορά τη δεξιότητα «ομαδική εργασία», ο αξιολογητής 1 διαπίστωσε ανισορροπία σε επίπεδο αμοιβαίας υποστηρίξεως. Οι προσδοκίες του, οι οποίες είχαν μνημονευθεί στην αξιολόγηση του 2014, όσον αφορά την πλήρη ένταξη της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο DIV/[*εμπιστευτικό*] δεν είχαν υλοποιηθεί. Για την επόμενη περίοδο αξιολογήσεως, ο αξιολογητής 1 επισήμανε ότι ανέμενε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα θα εντείνει τις προσπάθειές της, θα συμμετέχει στο σύνολο των εργασιών του DIV/[*εμπιστευτικό*] και θα συμβάλει στις εργασίες του τμήματος σε επίπεδο αντίστοιχο του ρόλου της. Διευκρινιζόταν επίσης ότι τα καθήκοντα και οι στόχοι της προσφεύγουσας-ενάγουσας θα έμεναν συνολικά αμετάβλητα.

23 Η αξιολογήτρια 2 προσέθεσε την αξιολόγησή της στο σημείο 5.2 της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως. Δήλωσε ότι συμφωνεί με την αξιολόγηση του αξιολογητή 1. Εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα όφειλε να επικεντρωθεί στο χαρτοφυλάκιο σχετικά με [*εμπιστευτικό*] και όχι σε καθήκον σχετικό με [*εμπιστευτικό*]. Σημείωσε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε προτείνει αυτοβούλως να συμβάλει σε έργο σχετικά με [*εμπιστευτικό*], μολονότι οι προϊστάμενοί της την είχαν ενημερώσει ρητώς ότι καμία άλλη ενέργεια δεν ήταν αναγκαία σχετικά με το θέμα αυτό. Η αξιολογήτρια 2 επισήμανε στη συνέχεια ελλείψεις όσον αφορά την ευελιξία, την πρωτοβουλία, την ένταξη στην ομάδα και την ποιότητα της εργασίας. Διευκρίνισε ότι ανέμενε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα θα βελτίωνε την απόδοσή της, θα συνέβαλλε στις εργασίες του τμήματος σε επίπεδο που αντιστοιχεί στον ρόλο της και θα υλοποιούσε την εργασία της διαμορφώσεως μοντέλων στο πλαίσιο των καθηκόντων που της είχαν ανατεθεί. Τέλος, η αξιολογήτρια 2 τόνισε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα έπρεπε να προσπαθήσει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά της και θα μπορούσε να σημειώσει πρόοδο ως προς την ακεραιότητά της, καθόσον η προσφεύγουσα-ενάγουσα παρέκαμπτε συχνά τους ιεραρχικώς προϊσταμένους της λαμβάνοντας ορισμένες πρωτοβουλίες.

24 Στις 8 Δεκεμβρίου 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατύπωσε στο σημείο 5.3 τις παρατηρήσεις της επί της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, αμφισβητώντας τις εις βάρος της αιτιάσεις.

25 Η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως εγκρίθηκε οριστικώς στις 3 Φεβρουαρίου 2016.

26 Στις 6 Ιανουαρίου 2016, η προσφεύγουσα-ενάγουσα γνωστοποίησε την άρνησή της να συναντηθεί με τους ιεραρχικώς προϊσταμένους της για να της παραδοθεί η απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με τη διαδικασία ASBR για το έτος 2015 (στο εξής: απόφαση ASBR 2015). Λόγω της αρνήσεως αυτής, η απόφαση ASBR 2015 της κοινοποιήθηκε ταχυδρομικώς. Η εν λόγω απόφαση επισημαίνει ότι, καθόσον οι επιδόσεις της προσφεύγουσας-ενάγουσας κρίθηκαν μη ικανοποιητικές, δεν της χορηγείται καμία μισθολογική αύξηση. Οι ιεραρχικώς προϊστάμενοί της την ενημέρωσαν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 7 Ιανουαρίου 2016 ότι, όπως ακριβώς ισχύει για τη συνέντευξη αξιολογήσεως, η κοινοποίηση της αποφάσεως ASBR 2015 εντασσόταν στο πλαίσιο των τακτικών επαφών μεταξύ των μελών του προσωπικού και των ιεραρχικώς προϊσταμένων στις οποίες δεν ήταν πρόσφορη η συμμετοχή της IPSO. Οι προϊστάμενοι της προσφεύγουσας-ενάγουσας δήλωσαν ότι είναι στη διάθεσή της για να συναντηθούν και να της εξηγήσουν το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω απόφαση.

27 Στις 4 Μαρτίου 2016, η προσφεύγουσα-ενάγουσα έβαλε κατά της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015 με διοικητική προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε με απόφαση της 2ας Μαΐου 2016.

28 Στις 28 Ιουνίου 2016, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της απορρίψεως της διοικητικής προσφυγής της. Η ένσταση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση του προέδρου της ΕΚΤ της 15ης Σεπτεμβρίου 2016.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

29 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Νοεμβρίου 2016, η προσφεύγουσα-ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή-αγωγή.

30 Κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας-ενάγουσας βάσει του άρθρου 66 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο, με απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2017, δέχθηκε το αίτημα για τήρηση ανωνυμίας και αποφάσισε να απαλείψει το όνομα της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο μη εμπιστευτικό κείμενο της παρούσας αποφάσεως.

31 Δεδομένου ότι οι διάδικοι δεν ζήτησαν τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως βάσει του άρθρου 106, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο (ένατο τμήμα), εκτιμώντας ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τα έγγραφα της δικογραφίας, αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 106, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, να κρίνει επί της προσφυγής-αγωγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

32 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να κρίνει την παρούσα προσφυγή-αγωγή παραδεκτή και βάσιμη·

– κατά συνέπεια:

  – να ακυρώσει την επίδικη έκθεση αξιολογήσεως και την απόφαση ASBR 2015·

  – εφόσον το κρίνει αναγκαίο, να ακυρώσει τις αποφάσεις της 2ας Μαΐου 2016 και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, με τις οποίες απορρίφθηκαν η διοικητική προσφυγή και η διοικητική ένσταση, αντιστοίχως, της προσφεύγουσας-ενάγουσας·

  – να υποχρεώσει την ΕΚΤ να της καταβάλει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, η οποία υπολογίζεται κατά δίκαιη και εύλογη κρίση (ex aequo et bono) στα 15 000 ευρώ·

  – να καταδικάσει την ΕΚΤ στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

33 Η ΕΚΤ ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή·

– να καταδικάσει την προσφεύγουσα-ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

34 Προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως, αφορώντες, ο πρώτος, παράβαση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ (Guide to the ECB appraisal), προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και παράβαση του καθήκοντος μέριμνας καθόσον, μεταξύ άλλων, η ΕΚΤ αρνήθηκε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα τη δυνατότητα να συνοδεύεται από συνδικαλιστικό εκπρόσωπο κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεώς της, ο δεύτερος, παράβαση των κανόνων περί αντικειμενικότητας και αμεροληψίας και παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής

Ένωσης, ιδίως καθόσον η αξιολογήτρια 2 εκφράστηκε για την προσφεύγουσα-ενάγουσα κατά τρόπο που σήμαινε ότι δεν ήταν ικανή να εκπληρώσει την αποστολή της κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο και, ο τρίτος, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

35 Προς στήριξη του αιτήματός της με αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως ASBR 2015, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προβάλλει δύο λόγους ακυρώσεως, ο πρώτος εκ των οποίων αφορά τον παράνομο χαρακτήρα της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως επί της οποίας στηρίζεται η απόφαση ASBR 2015 και ο δεύτερος από παράβαση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ASBR που περιέχονται σε έγγραφο της ΕΚΤ με τίτλο «The Annual Salary and Bonus Review», και παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων καθόσον η απόφαση ASBR 2015 δεν είναι αιτιολογημένη, η δε προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν έτυχε προηγούμενης ακροάσεως.

36 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν προβάλλει ειδικούς λόγους σχετικά με το αίτημα για την ακύρωση των αποφάσεων της 2ας Μαΐου και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016 με τις οποίες απορρίφθηκαν, αντιστοίχως, η διοικητική προσφυγή της και η διοικητική ένστασή της.

Επί των αιτημάτων ακυρώσεως των αποφάσεων της 2ας Μαΐου και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016 με τις οποίες απορρίφθηκαν, αντιστοίχως, η διοικητική προσφυγή και η διοικητική ένσταση

37 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ακυρωτικά αιτήματα προβαλλόμενα τυπικώς στρέφονται κατά της αποφάσεως που απορρίπτει διοικητική ένσταση έχουν ως αποτέλεσμα να επιλαμβάνεται το Γενικό Δικαστήριο της βλαπτικής πράξεως κατά της οποίας υποβλήθηκε η ένσταση όταν, αυτά καθεαυτά, δεν έχουν αυτοτελές περιεχόμενο (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Ιανουαρίου 1989, Vainker κατά Κοινοβουλίου, 293/87, EU:C:1989:8, σκέψη 8, και της 6ης Απριλίου 2006, Camós Grau κατά Επιτροπής, T-309/03, EU:T:2006:110, σκέψη 43).

38 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι αποφάσεις της 2ας Μαΐου και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, με τις οποίες απορρίφθηκαν, αντιστοίχως, η διοικητική προσφυγή και η διοικητική ένσταση, απλώς επιβεβαιώνουν την επίδικη έκθεση αξιολογήσεως και την απόφαση ASBR 2015, διαπιστώνεται ότι τα αιτήματα περί ακυρώσεως των αποφάσεων της 2ας Μαΐου και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016 στερούνται αυτοτελούς περιεχομένου και συνεπώς παρέλκει η κρίση ειδικώς επ' αυτών, ακόμη και αν κατά την εξέταση της νομιμότητας της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η αιτιολογία που περιλαμβάνεται στις εν λόγω αποφάσεις (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, σκέψεις 58 και 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Επί των αιτημάτων ακυρώσεως της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και παράβαση του καθήκοντος μέριμνας

39 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι συντρέχει παράβαση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ για τρεις λόγους που αφορούν, πρώτον, προβαλλόμενη έλλειψη διαλόγου, καθόσον δεν πραγματοποιήθηκε συνέντευξη αξιολογήσεως, και συνακόλουθη προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας· δεύτερον, προβαλλόμενη παράλειψη προσδιορισμού των μέσων βελτιώσεως και καθορισμού στόχων στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως, στοιχείο το οποίο συνεπάγεται παράβαση του καθήκοντος μέριμνας· και, τρίτον, προβαλλόμενη απουσία συμβολής εκ μέρους τρίτου ιεραρχικώς προϊσταμένου στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως.

40 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά παράβαση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ, έλλειψη διαλόγου και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, βάσει των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ, τα

μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ έχουν τη δυνατότητα να επικουρούνται κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεως από συνδικαλιστικό εκπρόσωπο και ότι, αρνούμενος να της επιτρέψει την παρουσία τέτοιου προσώπου κατά τη συνέντευξη αυτή, ο αξιολογητής 1 της στέρησε εκ των πραγμάτων την προβλεπόμενη βάσει των εν λόγω οδηγιών συνέντευξη αξιολογήσεως και προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας.

41 Η ΕΚΤ αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

42 Συναφώς, κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά τη νομική φύση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ, από τη νομολογία προκύπτει ότι, μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν μπορούν να χαρακτηρίζονται ως κανόνες δικαίου τους οποίους οφείλει να τηρεί σε κάθε περίπτωση η Διοίκηση, εντούτοις περιέχουν κανόνες συμπεριφοράς που υποδεικνύουν την ακολουθητέα πρακτική, από την οποία η Διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει, σε συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς να εκθέσει τους σχετικούς λόγους που πρέπει να συμβιβάζονται με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Συγκεκριμένα, το οικείο θεσμικό όργανο, θεσπίζοντας τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει πλέον στις περιπτώσεις τις οποίες αφορούν οι κανόνες αυτοί, αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως θα του προσαφθεί, ενδεχομένως, ότι παραβιάζει γενικές αρχές του δικαίου, όπως η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως ή η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Δεν μπορεί συνεπώς να αποκλεισθεί ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και ανάλογα με το περιεχόμενό τους, οι κανόνες αυτοί συμπεριφοράς που είναι γενικής ισχύος μπορούν να παράγουν έννομα αποτελέσματα (πρβλ. αποφάσεις της 18ης Σεπτεμβρίου 2015, Wahlström κατά Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 19ης Οκτωβρίου 2017, Possanzini κατά Frontex, T-686/16 P, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:734, σκέψη 43).

43 Εν προκειμένω, αφενός, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα αρνήθηκε να συμμετάσχει στη συνέντευξη αξιολογήσεως μολονότι, σύμφωνα με τις οδηγίες αξιολογήσεως της ΕΚΤ, υπείχε σχετική υποχρέωση. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω οδηγίες ορίζουν ότι «οι αξιολογούμενοι υποχρεούνται να συμμετέχουν στη συνέντευξη αξιολογήσεως και να λαμβάνουν γνώση των σχολίων των ιεραρχικώς προϊσταμένων τους».

44 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι από τη διατύπωση των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ προκύπτει ότι στη συνέντευξη αξιολογήσεως προβλέπεται η συμμετοχή μόνον του αξιολογουμένου και του αξιολογητή. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω οδηγίες ορίζουν τα εξής:

«[Ο]ι συνεντεύξεις αξιολογήσεως πρέπει, καταρχήν, να πραγματοποιούνται διμερώς, μεταξύ του πρώτου αξιολογητή και του αξιολογούμενου. Οσάκις λόγω της οργανώσεως της εργασίας ο αξιολογούμενος λογοδοτεί σε περισσότερους από έναν ιεραρχικώς προϊσταμένους, ο πρώτος αξιολογητής συλλέγει τις αξιολογήσεις των λοιπών ιεραρχικώς προϊσταμένων και τις προσθέτει στο έντυπο. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, μπορούν να λάβουν χώρα συμπληρωματικές συνεντεύξεις αξιολογήσεως μεταξύ του αξιολογούμενου και άλλων ιεραρχικώς προϊσταμένων».

45 Όπως υποστηρίζει η ΕΚΤ, δια της εκφράσεως «καταρχήν» γίνεται διάκριση μεταξύ του γενικού κανόνα και της εξαιρέσεως. Επομένως, μολονότι, κατά γενικό κανόνα, η συνέντευξη αξιολογήσεως είναι διμερής, δεν αποκλείεται η συμμετοχή τρίτου. Ωστόσο, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα-ενάγουσα, τούτο ουδόλως συνεπάγεται ότι μπορεί να γίνει αποδεκτή η παρουσία εκπροσώπου της IPSO. Συναφώς, όπως προβάλλει και η ΕΚΤ, οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα μέλη του προσωπικού της έχουν τη δυνατότητα να επικουρούνται από συνδικαλιστικό εκπρόσωπο περιορίζονται σε ορισμένες ειδικές διατάξεις των εσωτερικών κανόνων της ΕΚΤ, όλες σχετικές με συγκρουσιακές καταστάσεις (ατομική ένδικη διαφορά, διαδικασία διοικητικού ελέγχου, διοικητικής ενστάσεως ή προσφυγής, διοικητική έρευνα) ή ευαίσθητες καταστάσεις (ανεπίσημη διαδικασία επιλύσεως διαφορών σχετικά με την πολιτική για την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας). Οι διατάξεις αυτές συνοψίζονται στο σημείο 3, στοιχείο d, του πρωτοκόλλου συμφωνίας μεταξύ της ΕΚΤ και της IPSO, με τίτλο «Αρωγή προς τα μέλη του προσωπικού». Οι διαλαμβανόμενες περιπτώσεις δεν

περιλαμβάνουν τη συνέντευξη αξιολογήσεως. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα συνοδευόταν από τον L. κατά τις συναντήσεις σχετικά με την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας, διαδικασία η οποία μνημονεύεται ρητώς στο σημείο 3, στοιχείο d, του πρωτοκόλλου συμφωνίας μεταξύ της ΕΚΤ και της IPSO. Εξάλλου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα και ο αξιολογητής 1 πράγματι έκαναν χρήση των δυνατοτήτων που προβλέπονται από τις οδηγίες αξιολογήσεως της ΕΚΤ «σε περίπτωση ανησυχιών ή σοβαρών προβλημάτων», ήτοι συμβουλών της DG-H και εκπροσώπου του προσωπικού.

46 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας-ενάγουσας κατά το οποίο η συνοδεία από πρόσωπο εμπιστοσύνης αποτελεί πρακτική που ακολουθείται σε άλλα θεσμικά όργανα χωρίς να προβλέπεται από συγκεκριμένο κανονιστικό κείμενο ουδόλως αναιρεί την ανάλυση αυτή. Αφενός, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν προσκομίζει κανένα σχετικό αποδεικτικό στοιχείο. Αφετέρου, δεν αποδεικνύεται ότι η πρακτική αυτή ακολουθείται σε άλλες περιπτώσεις πλην των συγκρουσιακών καταστάσεων, όπως είναι οι καταστάσεις που ενδέχεται να προκύψουν κατά τις διαδικασίες επαγγελματικής ανεπάρκειας ή πειθαρχικές διαδικασίες. Ομοίως, το γεγονός ότι τον Ιανουάριο του 2017 η ΕΚΤ πρότεινε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα να συνοδεύεται από αμερόληπτο παρατηρητή, τον ιατρικό ή κοινωνικό σύμβουλο, λαμβανομένου υπόψη του [*εμπιστευτικό*], ουδόλως αποδυναμώνει την ανάλυση αυτή.

47 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, έκθεση βαθμολογίας δεν μπορεί να καταστεί οριστική αν δεν παρασχεθεί προηγουμένως η δυνατότητα στον υπάλληλο να διατυπώσει λυσιτελώς την άποψή του σχετικά με αυτήν και ότι πλημμέλεια κατά τη διαδικασία καταρτίσεως της εκθέσεως βαθμολογίας, συνιστάμενη στην παράλειψη διεξαγωγής συζητήσεως με τον υπάλληλο, συνιστά επίσης προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως (βλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, F-64/13, EU:F:2015:72, σκέψη 89 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48 Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η άμεση επαφή μεταξύ βαθμολογητή και βαθμολογουμένου μπορεί να ευνοήσει τον ειλικρινή και ουσιαστικό διάλογο που επιτρέπει στους ενδιαφερομένους, αφενός, να εκτιμήσουν επακριβώς τη φύση, τους λόγους και το περιεχόμενο των τυχόν διαφωνιών τους και, αφετέρου, να επιτύχουν καλύτερη αμοιβαία κατανόηση, κατά μείζονα δε λόγο σε περίπτωση κατά την οποία είναι απαραίτητη η θεραπεία μιας ιδιαιτέρως βεβαρημένης προσωπικής καταστάσεως (βλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου, F-64/13, EU:F:2015:72, σκέψη 93 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Χωρίς απευθείας συζήτηση μεταξύ βαθμολογουμένου και βαθμολογητή, η αξιολόγηση δεν εκπληρώνει πλήρως τη λειτουργία της ως εργαλείου διαχειρίσεως των ανθρωπίνων πόρων και ως μέσο υποστηρικτικό της επαγγελματικής εξελίξεως του ενδιαφερομένου (πρβλ. απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2015, Wahlström κατά Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα-ενάγουσα κλήθηκε δύο φορές σε συνέντευξη αξιολογήσεως. Στη συνέχεια της υπομνήσθηκε δύο φορές η προθεσμία που προβλέπουν οι οδηγίες αξιολογήσεως της ΕΚΤ. Η DG-H την ενημέρωσε ότι η διαδικασία σχετικά με την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας δεν αναστέλλει τη διαδικασία αξιολογήσεως. Δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα προέβη σε ενέργειες για να δοθεί ταχύτερα η ενδεχόμενη απάντηση από το αρμόδιο για θέματα προσωπικού μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ σχετικά με την παρουσία συνδικαλιστικού εκπροσώπου στη συνέντευξη αξιολογήσεως. Εξάλλου, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ούτε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα πρότεινε συμβιβαστική λύση στην οποία να μην εμπλέκεται εκπρόσωπος της IPSO, προκειμένου να διευκολύνει την απευθείας συζήτηση με τον αξιολογητή 1 εντός της προθεσμίας που προβλέπεται από τις οδηγίες αξιολογήσεως της ΕΚΤ.

50 Πρέπει συνεπώς να γίνει δεκτό ότι δόθηκε η δυνατότητα στην προσφεύγουσα-ενάγουσα να διατυπώσει λυσιτελώς την άποψή της πριν από την οριστικοποίηση της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν την αξιοποίησε.

51 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν μπορεί να επικαλείται το γεγονός ότι απέφυγε την εν λόγω συνέντευξη με το πρόσχημα ότι τη φοβόταν λόγω των τεταμένων σχέσεων με τον αξιολογητή, ούτε να στηρίζεται σε κατάσταση που δημιούργησε η ίδια προκειμένου να αμφισβητήσει συναφώς τη νομιμότητα της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως ή της διαδικασίας αξιολογήσεως (πρβλ. απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 1988, Picciolo κατά Επιτροπής, 1/87, EU:C:1988:67, σκέψη 24).

52 Λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της προκειμένης υποθέσεως και του συνόλου των προεκτεθέντων στις σκέψεις 42 έως 51 ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ΕΚΤ δεν στέρησε από την προσφεύγουσα-ενάγουσα τη δυνατότητα να συμμετάσχει στην προβλεπόμενη βάσει των οδηγιών αξιολογήσεως της ΕΚΤ συνέντευξη αξιολογήσεως αρνούμενη να της επιτρέψει την παρουσία συνδικαλιστικού εκπροσώπου κατά τη συνέντευξη αξιολογήσεώς της και ότι, ως εκ τούτου, δεν προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας.

53 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

54 Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να εξετάσει στη συνέχεια τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που αφορά παράβαση των κανόνων περί αντικειμενικότητας και αμεροληψίας καθώς και του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση των κανόνων περί αντικειμενικότητας και αμεροληψίας καθώς και του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

55 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως ενέχει πλημμέλειες λόγω της προβαλλόμενης ελλείψεως αμεροληψίας της αξιολογήτριας 2. Συναφώς, επικαλείται τις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε η αξιολογήτρια 2 σε τέσσερα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στα έγγραφα XVII, XXV και XXXVI του παραρτήματος Α.12 και στο παράρτημα Α.19 του δικογράφου (στο εξής: επίμαχα έγγραφα), τα οποία αποδεικνύουν, κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, ότι η αξιολογήτρια 2 δεν ήταν πλέον σε θέση να ασκήσει τα καθήκοντά της κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο.

56 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει επίσης, συνοπτικότερα, ότι, λαμβανομένων υπόψη των δηλώσεων της αξιολογήτριας 3, ιεραρχικώς προϊσταμένης της κατά την απόσπασή της, όπως παρατέθηκαν από την αξιολογήτρια 2, η αξιολογήτρια 3, η οποία επίσης συνέταξε αρνητική εις βάρος της αξιολόγηση, δεν ήταν σε θέση να την αξιολογήσει κατά τρόπο αντικειμενικό.

57 Τέλος, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επικαλείται τις τεταμένες σχέσεις με τον αξιολογητή 1 καθώς και τη διαδικασία σχετικά με την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας και επισημαίνει ότι η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως θα μπορούσε να είναι διαφορετική αν είχε διασφαλιστεί η αμεροληψία του αξιολογητή 1.

58 Η ΕΚΤ αμφισβητεί το παραδεκτό των επίμαχων εγγράφων καθώς και το βάσιμο του δεύτερου αυτού λόγου ακυρώσεως.

– *Επί του παραδεκτού των επίμαχων εγγράφων*

59 Η ΕΚΤ διερωτάται ως προς το παραδεκτό των επίμαχων εγγράφων και ως προς τα μέσα που χρησιμοποίησε η προσφεύγουσα-ενάγουσα για να τα αποκτήσει. Εντούτοις, δεν ζητεί ρητώς να αφαιρεθούν τα έγγραφα αυτά από τη δικογραφία.

60 Για την ΕΚΤ, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στα έγγραφα XVII και XXV του παραρτήματος Α.12 αποτελούν μέρος τακτικής αλληλογραφίας μεταξύ ιεραρχικώς προϊσταμένων σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων τους διοικήσεως και δεν είναι δημόσια. Το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνεται στο έγγραφο XXXVI του παραρτήματος

Α.12 αποτελεί εμπιστευτική αλληλογραφία μεταξύ της αξιολογήτριας 2 και του συζύγου της στο πλαίσιο της ιδιωτικής ζωής. Τέλος, το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α.19 συνιστά ανταλλαγή προσωπικής και εμπιστευτικής αλληλογραφίας μεταξύ της αξιολογήτριας 2 και του «coach» της στο πλαίσιο σχέσεως εμπιστοσύνης αναγκαίας για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας αυτής, αλληλογραφία την οποία η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν έπρεπε να πληροφορηθεί και δεν εδικαιούτο να χρησιμοποιήσει. Κατά την ΕΚΤ, το γεγονός ότι το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α.19 είχε εναποτεθεί ανωνύμως στο γραφείο της προσφεύγουσας-ενάγουσας –πράγμα το οποίο, για την ΕΚΤ, είναι ελάχιστα πειστικό– δεν επηρεάζει τον εγγενώς εμπιστευτικό χαρακτήρα του εν λόγω εγγράφου και δεν δικαιολογεί την εκ μέρους της προσφεύγουσας-ενάγουσας χρήση του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

61 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα επισημαίνει ότι, εξαιρουμένου του παραρτήματος Α.19, είχε ήδη κοινοποιήσει τα άλλα έγγραφα στην ΕΚΤ στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας χωρίς η ΕΚΤ να διατυπώσει επιφυλάξεις. Υποστηρίζει ότι «δεν χρησιμοποίησε κανένα μέσο και δεν ιδιοποιήθηκε τα εν λόγω μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου», τα οποία απλώς εναποτέθηκαν στο γραφείο της ή στο προσωπικό της ερμάριο, ανωνύμως. Εκτιμά ότι τα επίμαχα έγγραφα είναι κρίσιμα για την απόδειξη του ότι η αξιολογήτρια 2 δεν είχε την αναγκαία αμεροληψία και αντικειμενικότητα για να εκπληρώσει την αποστολή της έναντι της προσφεύγουσας-ενάγουσας και ότι είναι αποφασιστικής σημασίας, δεδομένου ότι είναι απαραίτητα για την απόδειξη του βασίμου της προβαλλόμενης αιτιάσεως.

62 Οι αμφιβολίες της ΕΚΤ σχετικά με το παραδεκτό των επίμαχων εγγράφων στηρίζεται σε τρεις βάσεις, ήτοι, καταρχάς, στον εσωτερικό χαρακτήρα των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στα έγγραφα XVII και XXV του παραρτήματος Α.12, στη συνέχεια, στον εμπιστευτικό και προσωπικό χαρακτήρα των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στο έγγραφο XXXVI του παραρτήματος Α.12 και στο παράρτημα Α.19 και, τέλος, στην περίσταση ότι τα τέσσερα αυτά έγγραφα αποκτήθηκαν παρατύπως.

63 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ούτε ο τυχόν εμπιστευτικός χαρακτήρας των επίμαχων εγγράφων ούτε το γεγονός ότι τα έγγραφα αυτά ενδεχομένως αποκτήθηκαν παρατύπως εμποδίζει τη διατήρησή τους στη δικογραφία. Πράγματι, αφενός, δεν υπάρχει διάταξη που να απαγορεύει ρητώς να λαμβάνονται υπόψη αποδεικτικά μέσα που αποκτήθηκαν παρανόμως (πρβλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2015, Dalli κατά Επιτροπής, T-562/12, EU:T:2015:270, σκέψη 47· βλ., επίσης, στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Goldfish κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-54/14, EU:T:2016:455, σκέψεις 44 και 76).

64 Συγκεκριμένα, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν ήταν αναγκαίο να αποδείξει ο προσφεύγων ότι είχε αποκτήσει νομίμως το εμπιστευτικό έγγραφο που επικαλούνταν προς στήριξη της απόψεώς του. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, προβαίνοντας σε στάθμιση των προστατευτέων συμφερόντων, ότι έπρεπε να εκτιμηθεί αν ειδικές συνθήκες, όπως το ότι η προσκόμιση του εγγράφου ήταν αποφασιστική για την εξασφάλιση του ελέγχου της νομιμότητας της διαδικασίας εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, Dunnett κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, T-192/99, EU:T:2001:72, σκέψεις 33 και 34) ή προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας (πρβλ. απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996, Lopes κατά Δικαστηρίου, T-280/94, EU:T:1996:28, σκέψη 59), δικαιολογούσαν τη μη αφαίρεση εγγράφου από τη δικογραφία (αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 2008, Franchet και Byk κατά Επιτροπής, T-48/05, EU:T:2008:257, σκέψη 79, της 2ας Οκτωβρίου 2009, Εσθονία κατά Επιτροπής, T-324/05, EU:T:2009:381, σκέψη 54, και της 12ης Μαΐου 2015, Dalli κατά Επιτροπής, T-562/12, EU:T:2015:270, σκέψη 48).

65 Αφετέρου, το Δικαστήριο δεν έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να περιλαμβάνονται νομίμως στη δικογραφία μιας υποθέσεως ακόμη και εσωτερικά έγγραφα (αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2009, Εσθονία κατά Επιτροπής, T-324/05, EU:T:2009:381, σκέψη 55, και της 12ης Μαΐου 2015, Dalli κατά Επιτροπής, T-562/12, EU:T:2015:270, σκέψη 47).

66 Επισημαίνεται, τέλος, ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι οι περιστάσεις που υπαγορεύουν τη διατήρηση εσωτερικών εγγράφων στη δικογραφία είναι, ιδίως, αυτές που μπορούν να ληφθούν υπόψη προκειμένου να διατηρηθούν στη δικογραφία μιας υποθέσεως έγγραφα που ενδεχομένως ελήφθησαν με μη νόμιμα μέσα, οι οποίες διαλαμβάνονται στη σκέψη 64 ανωτέρω (πρβλ. αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2001, Dunnett κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, T-192/99, EU:T:2001:72, σκέψη 33, και της 2ας Οκτωβρίου 2009, Εσθονία κατά Επιτροπής, T-324/05, EU:T:2009:381, σκέψη 56).

67 Όσον αφορά τη στάθμιση των προστατευτέων συμφερόντων, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη η αποδεικτική αξία των επίμαχων εγγράφων, των οποίων η αυθεντικότητα δεν αμφισβητείται, οι συνθήκες υπό τις οποίες αποκτήθηκαν και ο εσωτερικός, εμπιστευτικός ή προσωπικός χαρακτήρας των εγγράφων αυτών.

68 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δηλώνει ότι «δεν χρησιμοποίησε κανένα μέσο και δεν ιδιοποιήθηκε» τα επίμαχα έγγραφα, τα οποία απλώς εναποτέθηκαν «στο γραφείο της ή στο προσωπικό της ερμάριο, ανωνύμως». Μολονότι, κατά την ΕΚΤ, τούτο είναι ελάχιστα πειστικό, δεν αποδεικνύεται ότι η ίδια η προσφεύγουσα-ενάγουσα απέκτησε παρανόμως τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (πρβλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2015, Dalli κατά Επιτροπής, T-562/12, EU:T:2015:270, σκέψη 49).

69 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ΕΚΤ δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα ή αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι τα εν λόγω έγγραφα αποκτήθηκαν παρανόμως ή ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα γνώριζε τον τρόπο με τον οποίο αποκτήθηκαν τα επίμαχα έγγραφα. Συγκεκριμένα, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι η ΕΚΤ προέβη, στο στάδιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας ή κατόπιν της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής-αγωγής, σε οποιαδήποτε έρευνα προκειμένου να διαπιστωθεί ο τρόπος με τον οποίο η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε στην κατοχή της τα επίμαχα έγγραφα. Οι περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως διαφέρουν συνεπώς από εκείνες της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου (F-6/07, EU:F:2008:55). Στην υπόθεση εκείνη, η οποία αφορούσε διαδικασία επιλογής, είχε κινηθεί έρευνα για θέματα ασφαλείας εντός δύο ημερών από την αποστολή από τον προσφεύγοντα προς το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εγγράφων, καλυπτόμενων εν μέρει από το απόρρητο των εργασιών της εξεταστικής επιτροπής, συμπληρωματικώς προς την αίτησή του επανεξετάσεως. Αποδείχθηκε ότι ένας συνάδελφος του προσφεύγοντος είχε εισέλθει στο γραφείο ενός εκ των μελών της επιτροπής επιλογής κατά την απουσία του, είχε φωτοτυπήσει χωρίς να έχει λάβει σχετική άδεια τα έγγραφα που βρίσκονταν στην επιφάνεια εργασίας του και τα είχε αποστείλει στον προσφεύγοντα και ότι, κατά την ημερομηνία καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής και των παραρτημάτων της, ο προσφεύγων γνώριζε τον τρόπο με τον οποίο ο εν λόγω συνάδελφός του είχε αποκτήσει τα ανωτέρω έγγραφα (απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου, F-6/07, EU:F:2008:55, σκέψεις 25 και 67).

70 Το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί, βεβαίως, ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα, καθώς και κάθε συνετός άνθρωπος, υπό περιστάσεις όπως αυτές της συγκεκριμένης υποθέσεως, μπορούσε να σκεφτεί ότι τα επίμαχα έγγραφα είχαν αποκτηθεί παρατύπως και να έχει αμφιβολίες ως προς το επιτρεπτό της επαγγελματικής συμπεριφοράς του προσώπου που τα ιδιοποιήθηκε (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου, F-6/07, EU:F:2008:55, σκέψη 67).

71 Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι οι περιστάσεις υπό τις οποίες αποκτήθηκαν τα επίμαχα έγγραφα δεν αποδεικνύονται.

72 Εν συνεχεία, επισημαίνεται ότι τα επίμαχα έγγραφα προβάλλονται ακριβώς ως ενδείξεις προκειμένου να αποδειχθεί ότι η αξιολογήτρια 2 δεν ήταν ικανή να εκπληρώσει την αποστολή της κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο και είναι, κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, αποφασιστικής σημασίας και αναγκαία για την απόδειξη του βασίμου της προβαλλόμενης αιτιάσεως.

73 Συναφώς, πρώτον, υπενθυμίζεται ότι ο εσωτερικός χαρακτήρας των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στα έγγραφα XVII και XXV του παραρτήματος Α.12 δεν θίγει το παραδεκτό των εγγράφων αυτών (βλ. σκέψεις 63, 65 και 66 ανωτέρω). Όσον αφορά τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στο έγγραφο XXXVI του παραρτήματος Α.12 και στο παράρτημα Α.19, μολονότι τα έγγραφα αυτά μπορούν να θεωρηθούν ως προσωπικού και εμπιστευτικού χαρακτήρα για την αξιολογήτρια 2, αφορούν ωστόσο μόνον επαγγελματικές ανησυχίες, εστάλησαν από επαγγελματική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου η οποία έχει τεθεί από την ΕΚΤ στη διάθεση των μελών του προσωπικού της και το πεδίο «θέμα» των εν λόγω μηνυμάτων δεν φέρει καμία ένδειξη σχετικά με τον προσωπικό ή ιδιωτικό χαρακτήρα τους.

74 Επισημαίνεται ότι, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος έχει, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, «το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες». Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), αποτελούν τμήμα του δικαίου της Ένωσης ως γενικές αρχές.

75 Στο άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διευκρινίζεται ότι, στον βαθμό που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Σύμφωνα με την επεξήγηση της διατάξεως αυτής, η έννοια και η εμβέλεια των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων καθορίζονται όχι μόνον από το γράμμα της ΕΣΔΑ, αλλά και, ιδίως, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, σκέψη 35).

76 Είναι αληθές ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είχε πρόσφατα την ευκαιρία να υπενθυμίσει ότι τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποστέλλονται από τον χώρο εργασίας μπορούν να εμπίπτουν στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ (απόφαση του ΕΔΑΑ της 22ας Φεβρουαρίου 2018, Libert κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 24) και, συνεπώς, στην έννοια της «ιδιωτικής ζωής» και της «αλληλογραφίας». Εντούτοις, από την ίδια αυτή απόφαση προκύπτει ότι δεν μπορεί να θεωρείται παράβαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ οποιαδήποτε επέμβαση στην προσωπική ζωή (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ 22ας Φεβρουαρίου 2018, Libert κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 37, 46 και 53).

77 Εν προκειμένω, όσον αφορά τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνονται στο έγγραφο XXXVI του παραρτήματος Α.12 και στο παράρτημα Α.19, επισημαίνεται ότι η ΕΚΤ δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα σχετικό με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και των επικοινωνιών που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, άρθρο το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Όσον αφορά το πρώτο εκ των μηνυμάτων αυτών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προέβαλε απλώς ότι το εν λόγω μήνυμα αποτελούσε εμπιστευτική αλληλογραφία μεταξύ της αξιολογήτριας 2 και του συζύγου της στο πλαίσιο επικοινωνίας που εμπίπτει στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής. Σχετικά με το δεύτερο εκ των μηνυμάτων αυτών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προέβαλε απλώς εξίσου λακωνικά, αφενός, ότι το μήνυμα αυτό συνιστούσε προσωπική και εμπιστευτική αλληλογραφία μεταξύ της αξιολογήτριας 2 και του «coach» της στο πλαίσιο σχέσεως εμπιστοσύνης αναγκαίας για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας, την οποία η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν έπρεπε να γνωρίζει και δεν εδικαιούτο να χρησιμοποιήσει, και, αφετέρου, ότι το γεγονός ότι είχε εναποτεθεί ανωνύμως στο γραφείο της προσφεύγουσας-ενάγουσας δεν δικαιολογεί την εκ μέρους της χρήση του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

78 Εξάλλου, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 63 ανωτέρω, δεν υφίστανται στο δίκαιο της Ένωσης διατάξεις που να απαγορεύουν ρητώς να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, αποδεικτικά στοιχεία κτηθέντα παρανόμως (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Goldfish κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-54/14, EU:T:2016:455, σκέψη 76).

79 Τέλος, ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα οποία περιλαμβάνονται στο έγγραφο XXXVI του παραρτήματος Α.12 και στο παράρτημα Α.19 δεν θίγει το παραδεκτό τους στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής-αγωγής (βλ. σκέψεις 63, 65 και 66 ανωτέρω).

80 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η ΕΚΤ απορρίπτει την αιτίαση που αφορά έλλειψη αμεροληψίας της αξιολογήτριας 2. Τα επίμαχα έγγραφα είναι, κατά συνέπεια, ικανά να αποδείξουν τα προσαπτόμενα από την προσφεύγουσα-ενάγουσα πραγματικά περιστατικά και αναγκαία για την εξέταση της νομιμότητας της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως. Οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως διαφέρουν επομένως από εκείνες της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου (F-6/07, EU:F:2008:55), και επί του σημείου αυτού. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω υπόθεση, τα πραγματικά περιστατικά τα οποία προέβαλε ο προσφεύγων προς στήριξη της επιχειρηματολογίας του ότι η διαδικασία επιλογής έπασχε πλημμέλειες είχαν αναγνωριστεί ρητώς από το Συμβούλιο. Το Γενικό Δικαστήριο είχε συνεπώς κρίνει ότι ορισμένα έγγραφα δεν ήταν αναγκαία για την εξέταση της νομιμότητας της επίμαχης διαδικασίας επιλογής (απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου, F-6/07, EU:F:2008:55, σκέψη 68).

81 Τέλος, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται, ότι, εξαιρουμένου του παραρτήματος Α.19, είχε ήδη κοινοποιήσει τα άλλα επίμαχα έγγραφα στην ΕΚΤ στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας χωρίς η τελευταία να εγείρει ερωτήματα. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η απόφαση της 2ας Μαΐου 2016, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική προσφυγή, δεν παραπέμπει ρητώς στα εν λόγω έγγραφα. Στην απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση, σημειώνεται ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως πάσχει πρόδηλη έλλειψη αντικειμενικότητας, ουδετερότητας και αμεροληψίας και ότι προσκόμισε έγγραφα που φέρονται ότι πιστοποιούν την πρόθεση των προϊσταμένων της να την παύσουν για «λόγους αντεκδικήσεως». Στην εν λόγω απόφαση επισημαίνεται ότι από το περιεχόμενο της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως ουδόλως προέκυπτε πρόθεση αντεκδικήσεως ή καταχρήσεως εξουσίας και ότι τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία δεν καθιστούσαν, αφ' εαυτών, δυνατό να συναχθεί η ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας.

82 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπό κρίση διαφοράς, της φύσεως των επίμαχων εγγράφων και της διαλαμβανόμενης στις σκέψεις 63 έως 66 και 78 ανωτέρω νομολογίας, τα επίμαχα έγγραφα πρέπει να κριθούν παραδεκτά.

– Επί του βασίμου του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση των κανόνων περί αντικειμενικότητας και αμεροληψίας και του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

83 Πρώτον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προβάλλει ότι η αξιολογήτρια 2 εξέφρασε, επανειλημμένως, εκτιμήσεις για την προσφεύγουσα-ενάγουσα οι οποίες υπερβαίνουν όσα μπορούν να εκφράζουν ένας προϊστάμενος τμήματος ή ένας δεύτερος αξιολογητής, εκδηλώνοντας μεροληψία και προκατάληψη εις βάρος της. Κατά συνέπεια, η απαίτηση περί υποκειμενικής αμεροληψίας δεν διασφαλίστηκε.

84 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα, επικαλείται, ειδικότερα:

– το γεγονός ότι, στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το οποίο απέστειλε η αξιολογήτρια 2 στον σύζυγό της, στις 16 Ιουλίου 2015 (έγγραφο XXXVI του παραρτήματος A.12), η αξιολογήτρια 2:

  – ανέφερε την πρόθεσή της να ζητήσει από μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ να «[την] απολύσει» περιγράφοντας την περίπτωσή της ως χαρακτηριστικό παράδειγμα από απόψεως ανεπαρκών επιδόσεων·

  – ανέφερε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε αμφισβητήσει προηγούμενες αποφάσεις της καθώς και αποφάσεις του αξιολογητή 1, πράγμα το οποίο η αξιολογήτρια 2 έκρινε αρνητικά·

  – υποστήριζε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε τόσο κακή φήμη ώστε καμία υπηρεσία δεν την ήθελε, συμπεριλαμβανομένης της DG-[*εμπιστευτικό*] στην οποία είχε αποσπαστεί, λόγω του «χάους» («mess») που είχε δημιουργήσει εκεί·

– το γεγονός ότι η αξιολογήτρια 2 έγραψε στον «coach» της, στις 11 Ιουνίου 2015, στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα A.19 της δικογραφίας, τα ακόλουθα: «η ιδέα και μόνον ότι θα επιστρέψει [στην DIV/[*εμπιστευτικό*] μετά την απόσπαση] με εκνευρίζει» (the sheer thought of her coming back makes me angry)· «απλά με εξοργίζει» (it just makes me very angry)· «πρέπει να αναζητήσω τρόπους για να περιορίσω την επίδρασή της σε εμάς και σε εμένα, ειδικότερα» (I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular)·

– το γεγονός ότι η αξιολογήτρια 2 διατύπωσε, στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 20ής Μαρτίου 2015 (έγγραφο XVII του παραρτήματος A.12), αρνητικές εκτιμήσεις ως προς την προσφεύγουσα-ενάγουσα και ότι ανέφερε ότι η αξιολογήτρια 3 είχε δηλώσει ότι δεν επιθυμούσε την απόσπασή της·

– το γεγονός ότι η αξιολογήτρια 2 έγραψε, στις 9 Φεβρουαρίου 2015, στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιλαμβάνεται στο έγγραφο XXV του παραρτήματος A.12,προς τρία ανώτερα ιεραρχικώς στελέχη της DG «[*εμπιστευτικό*]», εκφράζοντας την έκπληξή της για το ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα συμπεριλαμβανόταν στον κατάλογο των υπαλλήλων που ασχολούνταν με το έργο [*εμπιστευτικό*], «[δ]εδομένου ότι γνωρίζετε τις επιδόσεις της [προσφεύγουσας-ενάγουσας] στην ΕΚΤ» ([g]iven that you know about [the applicant's] performance here in the Bank), και το γεγονός ότι η αξιολογήτρια 2 είχε κατά τον τρόπο αυτόν, χωρίς να ακολουθήσει οποιαδήποτε οργανωμένη και διαφανή διαδικασία, γνωστοποιήσει στα υψηλότερα ιεραρχικώς στελέχη της ΕΚΤ ότι οι επιδόσεις της ήταν κακές, ότι η συμμετοχή της στο έργο αυτό ήταν επικριτέα, ότι ήταν ανίκανη να συμμετάσχει στο εν λόγω έργο και ότι δεν είχε το δικαίωμα να συμμετάσχει σε αυτό λόγω των προβαλλόμενων ανεπαρκών επιδόσεών της·

– το γεγονός ότι, σε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 14ης Απριλίου 2015 σχετικά με το πρακτικό της ενδιάμεσης αξιολογήσεώς της, η αξιολογήτρια 2 ανέφερε ότι προτιμούσε να μην πραγματοποιηθεί συνάντηση μαζί της, αναφέροντας τα εξής: «[Γ]ια λόγους οικονομίας [της διαδικασίας], γιατί πρέπει να επιμείνω σε διάλογο γνωρίζοντας ότι η θέση της και η δική μας είναι εκ διαμέτρου αντίθετες;» (In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal?).

85 Κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, οι εκτιμήσεις που περιέχονται στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως πρέπει να ληφθούν υπόψη υπό το πρίσμα της παραβάσεως της απαιτήσεως αμεροληψίας που επιβάλλει το άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι δε εκτιμήσεις αυτές θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικές αν είχε διασφαλιστεί η αμεροληψία, τόσο της αξιολογήτριας 2 όσο

και του αξιολογητή 1. Συναφώς, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υπογραμμίζει ορισμένες παρατηρήσεις στις οποίες προέβη η αξιολογήτρια 2, στο σημείο 5.2 της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, ιδίως όσον αφορά:

– τη φερόμενη έλλειψη ακεραιότητάς της, καθόσον είχε παρακάμψει τους ιεραρχικώς προϊσταμένους της·

– το γεγονός ότι αμφισβήτησε την έκθεση αξιολογήσεως του 2014 και την απόφαση ASBR 2014, πράγμα το οποίο αποτελούσε για την αξιολογήτρια 2 τροχοπέδη για την απόσπαση στην DG-[*εμπιστευτικό*]·

– το γεγονός ότι προσπάθησε να επιρρίψει την ευθύνη στους ιεραρχικώς προϊσταμένους της·

– το γεγονός ότι «δεν τα είχε πάει καλά» κατά την απόσπασή της·

– το γεγονός ότι δεν ήταν ιδιαιτέρως αποδοτική, δεδομένου ότι η απόδοσή της υπολειπόταν της αναμενόμενης από [*εμπιστευτικό*]·

86 Κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, η αξιολογήτρια 2, με τις επικοινωνίες της και το περιεχόμενό των επικοινωνιών της με τρίτα πρόσωπα, όχι μόνο διέδωσε στοιχεία που θίγουν την υπόληψή της, αλλά το έπραξε κατά τρόπο δυσφημιστικό.

87 Δεύτερον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι η αξιολογήτρια 3 δεν ήταν σε θέση να την αξιολογήσει κατά τρόπο αντικειμενικό, δεδομένου ότι, σύμφωνα με ένα εκ των επίμαχων εγγράφων, το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 20ής Μαρτίου 2015 (έγγραφο XVII του παραρτήματος Α.12), η αξιολογήτρια 3 είχε δηλώσει ότι δεν επιθυμούσε την απόσπαση αναφερόμενη σε μια «περίπτωση» που είχε παρακολουθήσει ενόσω εργαζόταν στην DG-[*εμπιστευτικό*], ήτοι την καταγγελία της προσφεύγουσας-ενάγουσας για παρενόχληση η οποία δεν είχε τελικά τελεσφορήσει.

88 Τρίτον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως θα μπορούσε να ήταν διαφορετική αν είχε διασφαλιστεί η αμεροληψία του αξιολογητή 1.

89 Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος. Καταρχάς, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν απέδειξε ότι η αξιολογήτρια 2 εστερείτο αντικειμενικότητας και αμεροληψίας. Μολονότι από ορισμένα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα ήταν πηγή απογοητεύσεως για την αξιολογήτρια 2 και ίσως επίσης για την αξιολογήτρια 3, η απογοήτευση αυτή δεν απέρρεε από προσωπικό συναίσθημα, αλλά από κόπωση και εξάντληση σε επαγγελματικό πλαίσιο ως προς την αποδοτικότητα και τις επιδόσεις της προσφεύγουσας-ενάγουσας, πράγμα που δεν μαρτυρεί έλλειψη αντικειμενικότητας και αμεροληψίας. Κατά την ΕΚΤ, η αξιολογήτρια 2 ενήργησε εντός των ορίων των καθηκόντων της ως προϊσταμένης τμήματος, υπεύθυνης μιας ομάδας και στο πλαίσιο της μέριμνάς της για την εύρυθμη λειτουργία του θεσμικού οργάνου της. Ασκώντας πλήρως τις αρμοδιότητές της ως ιεραρχικώς προϊσταμένης, εξέφρασε τόσο τη γνώμη της όσο και την ανησυχία της σχετικά με μια τοξική κατάσταση στην υπηρεσία της. Στη συνέχεια, η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν η συμπεριφορά της αξιολογήτριας 2 μπορούσε να δημιουργήσει πρόβλημα, quod non, η παρέμβασή της δεν επηρέασε τη γενική αξιολόγηση της προσφεύγουσας-ενάγουσας, δεδομένου ότι η αξιολογήτρια 2, ως δεύτερος αξιολογητής, προέβη μόνο σε επιβεβαίωση των επικρίσεων που είχε διατυπώσει ο αξιολογητής 1, του οποίου η προβαλλόμενη έλλειψη αμεροληψίας δεν αποδεικνύεται. Τέλος, το επιχείρημα της προσφεύγουσας-ενάγουσας κατά το οποίο η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως θα ήταν διαφορετική αν είχε τη δυνατότητα να αξιολογηθεί από δεύτερο αξιολογητή αντικειμενικό και αμερόληπτο στηρίζεται, κατά την ΕΚΤ, στην εικασία περί ελλείψεως αμεροληψίας και παραμένει αμιγώς υποθετικό.

90 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η αιτίαση με την οποία προβάλλεται ότι με το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 16ης Ιουλίου 2015 που απηύθυνε η αξιολογήτρια 2 στον σύζυγό της (έγγραφο XXXVI του παραρτήματος A.12) διαδόθηκαν δυσφημιστικές φήμες σχετικά με την προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Δεν συνοδεύεται από καμία διευκρίνιση που να καθιστά δυνατή την εκτίμηση του βασίμου της. Εξάλλου, το επίμαχο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν προσδιορίζει ονομαστικώς την προσφεύγουσα-ενάγουσα. Επιπλέον, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι η αξιολογήτρια 2 το κοινοποίησε σε άλλα πρόσωπα πλην του παραλήπτη συζύγου της, περιελήφθη δε στη δικογραφία από την ίδια την προσφεύγουσα-ενάγουσα κατά το στάδιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας και στο πλαίσιο της υπό εξέταση προσφυγής-αγωγής.

91 Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη έλλειψη αμεροληψίας του αξιολογητή 1 και της αξιολογήτριας 3, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν προσκομίζει το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο επ' αυτού και δεν προβάλλει καμία εμπεριστατωμένη επιχειρηματολογία προς στήριξη των αιτιάσεων αυτών. Στην περίπτωση του αξιολογητή 1, η προσφεύγουσα-ενάγουσα περιορίζεται στην επίκληση πιθανών εντάσεων, διαφωνιών και της διαδικασίας σχετικά με την αξιοπρέπεια στον χώρο εργασίας. Στην περίπτωση της αξιολογήτριας 3, αρκείται στη συναγωγή γενικού συμπεράσματος βάσει των όσων φέρονται να ειπώθηκαν, τα οποία εκτίθενται σε έγγραφο της δικογραφίας. Η επίκληση αυτή πραγματικών περιστατικών δεν συνοδεύεται από καμία ένδειξη αρκούντως ακριβή, αντικειμενική και συγκλίνουσα, ώστε να τεκμηριώνεται ή να πιθανολογείται η αλήθειά τους, και από καμία διευκρίνιση ή επιχειρηματολογία που να καθιστά δυνατή την εκτίμηση του βασίμου τους (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, Connolly κατά Επιτροπής, C-274/99 P, EU:C:2001:127, σκέψη 113). Κατά συνέπεια, οι δύο προβαλλόμενες από την προσφεύγουσα-ενάγουσα αιτιάσεις πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες.

92 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι η ενδεχόμενη συναγωγή συμπερασμάτων που δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του ενδιαφερομένου είναι συμφυής προς κάθε διενέργεια αξιολογήσεως. Είναι επίσης συμφυής προς κάθε ενέργεια διαχειρίσεως ομάδας ή υπηρεσίας η, γραπτή ή προφορική, επίσημη ή ανεπίσημη επικοινωνία, εντός της ιεραρχίας και με την υπηρεσία ανθρωπίνων πόρων, σχετικά με τη λειτουργία της ομάδας ή της υπηρεσίας καθώς και με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν και τις δυσχέρειες που ανέκυψαν. Κατά συνέπεια, τέτοιου είδους συμπεράσματα και επικοινωνίες δεν συνιστούν αφ' εαυτών δυσφήμιση.

93 Όσον αφορά την αιτίαση περί ελλείψεως αμεροληψίας και αντικειμενικότητας της αξιολογήτριας 2, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 41, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα, μεταξύ άλλων, στην αμερόληπτη εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Η υποχρέωση αμεροληψίας καλύπτει ιδίως την υποκειμενική αμεροληψία, βάσει της οποίας απαιτείται τα μέλη επιτροπής προεπιλογής να μην εκδηλώνουν μεροληψία ή προσωπικές προκαταλήψεις, η δε προσωπική αμεροληψία τεκμαίρεται μέχρις αποδείξεως του εναντίου (απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2017, Spadafora κατά Επιτροπής, T-250/16 P, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:866, σκέψεις 74 και 75· βλ. επίσης, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Strack, T-197/11 P και T-198/11 P, EU:T:2012:690, σκέψη 113).

94 Επιπλέον, όπως υπενθύμισαν οι διάδικοι, κατά πάγια νομολογία, μολονότι δεν αποκλείεται οι διαφωνίες μεταξύ ενός υπαλλήλου και του προϊσταμένου του να προκαλέσουν κάποια ενόχληση στον εν λόγω προϊστάμενο, το ενδεχόμενο αυτό δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου ότι ο τελευταίος δεν είναι πλέον σε θέση να αξιολογήσει αντικειμενικά τα προσόντα του ενδιαφερομένου. Έχει κριθεί εξάλλου ότι ακόμη και το γεγονός ότι ένας έκτακτος υπάλληλος έχει υποβάλει καταγγελία για ηθική παρενόχληση κατά του μονίμου υπαλλήλου που καλείται να αξιολογήσει την εργασία του δεν μπορεί, αυτό καθαυτό, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε άλλης περιστάσεως, να θέσει εν αμφιβόλω την αμεροληψία του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία. (βλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου, F-64/13, EU:F:2015:72, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

95 Εξάλλου, από τη νομολογία προκύπτει ότι μόνον η συμμετοχή των ιεραρχικώς προϊσταμένων στις επαγγελματικές δραστηριότητες των μελών του προσωπικού των οποίων προΐστανται είναι ικανή να τους παρέχει τη δυνατότητα να εκτιμήσουν με τον καταλληλότερο δυνατό τρόπο τις δραστηριότητες των προσώπων τα οποία εργάζονται υπό τις εντολές τους (πρβλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου, F-64/13, EU:F:2015:72, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Αν γινόταν δεκτό το επιχείρημα ότι ούτε ο προϊστάμενος του τμήματος ούτε κανένα μέλος της ιεραρχίας της υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί μέλος του προσωπικού δεν πρέπει να συμμετέχει στη διαδικασία βαθμολογήσεως θα δημιουργούνταν μια κατάσταση στην οποία δεν διασφαλίζεται η εκτίμηση των παρεχόμενων από το μέλος του προσωπικού υπηρεσιών και της συμπεριφοράς του εντός της υπηρεσίας (πρβλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2015, Z κατά Δικαστηρίου, F-64/13, EU:F:2015:72, σκέψη 72).

96 Τέλος, κατά πάγια νομολογία, η έκθεση αξιολογήσεως εκφράζει την ελεύθερη γνώμη των αξιολογητών. Συνεπώς, ορισμένος βαθμός υποκειμενικότητας είναι σύμφυτος προς τις εκτιμήσεις της εν λόγω εκθέσεως, όπως συμβαίνει με κάθε προσωπική γνώμη (πρβλ. απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2006, Αγγελίδης κατά Κοινοβουλίου, T-416/03, EU:T:2006:375, σκέψη 107 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

97 Στην προκειμένη περίπτωση, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι, υπό το πρίσμα των επίμαχων εγγράφων, η αμεροληψία των εκτιμήσεων της αξιολογήτριας 2 οι οποίες περιλαμβάνονται στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως έχει διακυβευθεί. Σημειώνεται ότι τα επίμαχα έγγραφα καλύπτουν το χρονικό διάστημα από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούλιο του 2015, το δε τελευταίο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 16ης Ιουλίου 2015 είχε συνταχθεί τέσσερις μήνες πριν η αξιολογήτρια 2 προσθέσει την αξιολόγησή της στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως.

98 Είναι αληθές ότι από την μνημονευθείσα στη σκέψη 94 ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι η ύπαρξη διαφωνιών μεταξύ του αξιολογούμενου προσώπου και του αξιολογητή, καθώς και ορισμένης ενοχλήσεως από την πλευρά του εν λόγω αξιολογητή δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου ότι ο τελευταίος δεν είναι πλέον σε θέση να αξιολογήσει αντικειμενικά τα προσόντα του ενδιαφερομένου. Επισημαίνεται επίσης ότι εκτιμήσεις, έστω και αρνητικές, οι οποίες περιλαμβάνονται στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως δεν μπορούν, αυτές καθαυτές, να θεωρηθούν ως ενδείξεις του ότι η έκθεση συντάχθηκε με έλλειψη αμεροληψίας και αντικειμενικότητας.

99 Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι τα επίμαχα έγγραφα, τα οποία κρίθηκαν παραδεκτά (βλ. σκέψη 82 ανωτέρω), συνιστούν αρκούντως ακριβείς, αντικειμενικές και συγκλίνουσες ενδείξεις, ώστε να τεκμηριώνεται ή να πιθανολογείται η αλήθεια της αιτιάσεως της προσφεύγουσας-ενάγουσας ως προς την έλλειψη υποκειμενικής αμεροληψίας της αξιολογήτριας 2 (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, Connolly κατά Επιτροπής, C-274/99 P, EU:C:2001:127, σκέψη 113). Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα της ΕΚΤ κατά το οποίο, ακόμη και αν η συμπεριφορά της αξιολογήτριας 2 μπορούσε να δημιουργήσει πρόβλημα, quod non, η παρέμβασή της δεν επηρέασε τη γενική αξιολόγηση της προσφεύγουσας-ενάγουσας, καθόσον η αξιολογήτρια 2 προέβη μόνο σε επιβεβαίωση των επικρίσεων που είχε διατυπώσει ο αξιολογητής 1. Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η αμεροληψία του αξιολογητή 1 δεν εμποδίζει να κριθεί ότι η δεύτερη αξιολόγηση στερείται νομιμότητας λόγω της ελλείψεως αμεροληψίας του αξιολογητή 2. Η συμπεριφορά έστω και ενός μόνον αξιολογητή δύναται να καταστήσει παράνομη την έκθεση αξιολογήσεως στο σύνολό της (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Suvikas κατά Συμβουλίου, F-6/07, EU:F:2008:55, σκέψη 97). Πράγματι, στη διαδικασία αξιολογήσεως που έχει θεσπιστεί στην ΕΚΤ, η αξιολόγηση από δεύτερο αξιολογητή, ιεραρχικώς προϊστάμενο του πρώτου, συνιστά εγγύηση για το ενδιαφερόμενο μέλος του προσωπικού, το οποίο πρέπει να μπορεί να στηριχτεί στην εμπειρία και την αμεροληψία του εν λόγω ιεραρχικώς υπευθύνου.

100 Εν προκειμένω, καίτοι τα περιεχόμενα στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως σχόλια που αφορούν την προσφεύγουσα-ενάγουσα, όσο αρνητικά και αν είναι, παραμένουν εντός των ορίων της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως του αξιολογητή και, ειδικότερα, δεν φθάνουν στο σημείο να αποτελούν

υποτιμητική ή προσβλητική κριτική προς το ίδιο το πρόσωπο της ενδιαφερόμενης, επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία που εμφαίνουν ότι η αξιολογήτρια 2 είχε εκφράσει, επανειλημμένως κατά τη διάρκεια της περιόδου αξιολογήσεως του έτους 2015, εξαιρετικά αρνητικές απόψεις εις βάρος της.

101 Συγκεκριμένα, στο μήνυμά της ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 9ης Φεβρουαρίου 2015, το οποίο απηύθυνε σε τρία ανώτερα διοικητικά στελέχη της ΕΚΤ, σχετικά με το έργο [*εμπιστευτικό*] (έγγραφο XXV του παραρτήματος A.12), η αξιολογήτρια 2 ερωτά αν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη συμμετοχή της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο εν λόγω έργο λαμβανομένου υπόψη ότι γνωρίζουν τις επιδόσεις της στην ΕΚΤ, εκφράζει τις αμφιβολίες της σχετικά με τη συμμετοχή αυτή διευκρινίζοντας ότι «δεν αντιλαμβάν[εται] τη λογική του διορισμού της αυτού» (I don't see the rationale behind this nomination) και φαίνεται ότι επιθυμεί να παρέμβει στο εν λόγω ζήτημα ζητώντας τους να της «υποδείξουν σε ποιον να απευθυνθεί για το ζήτημα αυτό» (Could you […] let me know whom to approach in this matter?).

102 Επιπλέον, στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 20ής Μαρτίου 2015, που απηύθυνε η αξιολογήτρια 2 στην Ο. με κοινοποίηση στον αξιολογητή 1, και αφορούσε έργο σχετικά με [*εμπιστευτικό*] (έγγραφο XVII του παραρτήματος A.12), περιλαμβάνονται παρατηρήσεις της αξιολογήτριας 2 σε κάπως ειρωνικό ύφος, ήτοι: «δυστυχώς, [η αξιολογήτρια 3] γνωρίζει περισσότερα [σχετικά με την προσφεύγουσα-ενάγουσα] από εμάς, διότι ασχολήθηκε με την υπόθεση όχι μόνον όταν ήταν στην DG-[*εμπιστευτικό*], αλλά και όταν ήταν στην DG-[*εμπιστευτικό*]» ([appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[confidential] but also in DG-[confidential])· «de facto, [η αξιολογήτρια 3] δεν επιθυμεί πραγματικά να έχει [την προσφεύγουσα-ενάγουσα] στην ομάδα της (τι έκπληξη!)» [de facto, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)].

103 Οι παρατηρήσεις που περιέχονται στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 11ης Ιουνίου 2015 το οποίο απέστειλε η αξιολογήτρια 2 στον «coach» της (παράρτημα A.19) είναι ακόμη πιο αρνητικές, δεδομένου ότι η αξιολογήτρια 2 εκφράζει τον θυμό της σχετικά με το ενδεχόμενο η προσφεύγουσα-ενάγουσα να επιστρέψει στο DIV/[*εμπιστευτικό*] μετά την απόσπασή της και κάνει λόγο για τον χρόνο και την ενέργεια που της «κλέβει», καθώς και για την προσωρινή ανακούφιση και ανάπαυλα που της προσέφερε η περίοδος αποσπάσεως («είναι σε απόσπαση και αυτό μας έχει προσφέρει τόσο επιπλέον χρόνο και ενέργεια που η ιδέα και μόνον ότι θα επιστρέψει δεν με φοβίζει, αλλά με εκνευρίζει […] απλά με εξοργίζει και με απογοητεύει το πόσο χρόνο και ενέργεια μας "κλέβει"») she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared […] it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she "steals" from us).

104 Τέλος, επισημαίνεται ότι στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 16ης Ιουλίου 2015, το οποίο απέστειλε η αξιολογήτρια 2 στον σύζυγό της, στο οποίο απαριθμεί πέντε λόγους για τους οποίους επιθυμούσε να συναντήσει μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ και το οποίο αφορά «ζήτημα σχετικό με το προσωπικό» (έγγραφο XXXVI του παραρτήματος A.12), γίνεται μνεία μιας περιπτώσεως χαρακτηριστικής ανεπαρκούς επιδόσεως στο τμήμα της που θα μπορούσε να συμβάλει στον προσδιορισμό και, μακροπρόθεσμα, στην αντιμετώπιση των παγίδων της εκκρεμούς διαδικασίας επαγγελματικής ανεπάρκειας. Η αξιολογήτρια 2 διαπιστώνει ότι το εν λόγω πρόσωπο είχε κινήσει διαδικασία διοικητικής ενστάσεως εις βάρος της και εις βάρος του αξιολογητή 1 και ότι είχε εμπλακεί και σε άλλες συγκρούσεις πέραν μιας υποθέσεως που είχε παραπεμφθεί ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ορισμένων διοικητικών προσφυγών. Η αξιολογήτρια 2 επισημαίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των συγκρούσεων στις οποίες είχε εμπλακεί το εν λόγω πρόσωπο στο παρελθόν, το πρόσωπο αυτό είχε τοποθετηθεί σε διάφορες άλλες DG οι οποίες, δυστυχώς, δεν επιθυμούσαν να την κρατήσουν και ότι λόγω της φήμης του το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορούσε να τοποθετηθεί αλλού. Τέλος, η αξιολογήτρια 2 επισημαίνει ότι θα αφιέρωνε δυσανάλογο χρόνο και ενέργεια (20 % του χρόνου της) στο εν λόγω πρόσωπο, ότι ένας από τους λόγους για τους

οποίους το DIV/[*εμπιστευτικό*] είχε λειτουργήσει ομαλά τους τελευταίους τρεις μήνες ήταν ότι το πρόσωπο αυτό τελούσε σε απόσπαση και ότι, επειδή είχε «καταστρέψει» την απόσπασή του, βρισκόταν εκ νέου στο DIV/[*εμπιστευτικό*].

105 Από τις δηλώσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 100 έως 104 ανωτέρω προκύπτει ότι τα επίμαχα έγγραφα μαρτυρούν όχι μόνον κόπωση και εξάντληση σε επαγγελματικό πλαίσιο, όπως προβάλλει η ΕΚΤ, αλλά επίσης πολύ έντονα και αρνητικά προσωπικά συναισθήματα της αξιολογήτριας 2 ως προς την προσφεύγουσα-ενάγουσα.

106 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι δηλώσεις της αξιολογήτριας 2 που αποτυπώνονται στα επίμαχα έγγραφα καθιστούν δυνατή την απόδειξη της ελλείψεως υποκειμενικής αμεροληψίας ή, τουλάχιστον, την πιθανολόγηση μιας τέτοιας ελλείψεως. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο διότι, κατά τις οδηγίες αξιολογήσεως της ΕΚΤ, ο ρόλος της αξιολογήτριας 2, ως δεύτερου αξιολογητή, ήταν να συμπληρώσει την αξιολόγηση του πρώτου αξιολογητή, να επανεξετάσει τις αξιολογήσεις των πρώτων αξιολογητών προκειμένου να διασφαλίσει δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση εντός του τμήματος και να ασκήσει διαιτητικά καθήκοντα σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ του πρώτου αξιολογητή και του αξιολογούμενου προσώπου.

107 Συνεπώς ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

108 Το συμπέρασμα αυτό δικαιολογεί αφ' εαυτού την ακύρωση της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα λοιπά επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα-ενάγουσα στο πλαίσιο του δεύτερου και του τρίτου σκέλους του πρώτου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως της αποφάσεως ASBR 2015

109 Κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα-ενάγουσα στηρίζει το αίτημά της περί ακυρώσεως της αποφάσεως ASBR 2015 στον παράνομο χαρακτήρα της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως καθώς και στο γεγονός ότι δεν της δόθηκε η δυνατότητα συναντήσεως με τον αξιολογητή της κατά την παράδοση της αποφάσεως ASBR 2015 προκειμένου να της παρασχεθούν συμπληρωματικές εξηγήσεις επί της εν λόγω αποφάσεως, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ASBR.

110 Η ΕΚΤ προβάλλει ότι το αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως ASBR 2015 είναι προδήλως αβάσιμο.

111 Από τις σκέψεις 106 έως 108 ανωτέρω προκύπτει ότι οι δηλώσεις της αξιολογήτριας 2 που αποτυπώνονται στα επίμαχα έγγραφα καθιστούν δυνατή την απόδειξη της ελλείψεως υποκειμενικής αμεροληψίας ή, τουλάχιστον, την πιθανολόγηση μιας τέτοιας ελλείψεως, και, επομένως, η επίδικη έκθεση αξιολογήσεως πρέπει να ακυρωθεί.

112 Λαμβανομένης υπόψη της «έμμεσης συνδέσεως» που διαπιστώνεται, βάσει του σημείου 3 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ASBR, μεταξύ της αξιολογήσεως και της ASBR οι οποίες, μολονότι έχουν διαφορετικούς στόχους, πρέπει ωστόσο να παρουσιάζουν εσωτερική συνοχή, η απόφαση ASBR 2015 πρέπει επίσης να ακυρωθεί.

Επί των αιτημάτων αποζημιώσεως

113 Αφενός, η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατείνεται ότι, κατόπιν της ακυρώσεως της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015, η ΕΚΤ οφείλει να επαναλάβει την αξιολόγησή της και να λάβει νέα απόφαση ASBR και, ως εκ τούτου, να αποκαταστήσει τα οικονομικά δικαιώματά της από 1ης Ιανουαρίου 2016, πλέον τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της ΕΚΤ προσαυξημένο κατά δύο μονάδες.

114 Αφετέρου, η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί η ΕΚΤ να της καταβάλει ποσό 15 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική της βλάβης. Κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα, απλώς και μόνον η ακύρωση της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015 δεν θα αποτελέσει πλήρη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, η οποία είναι δυνατό να διαχωριστεί από την παρανομία επί της οποίας στηρίζεται η αιτούμενη ακύρωση. Ο τρόπος με τον οποίο ο αξιολογητής 1 και η αξιολογήτρια 2 την αντιμετώπισαν, όπως αποτυπώνεται στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως, αμφισβητώντας την ακεραιότητα και την αφοσίωσή της προς την ΕΚΤ και εκφράζοντας, ενώπιον τρίτων, ανάρμοστες και δυσφημιστικές εκτιμήσεις χωρίς σεβασμό της ιδιωτικής της ζωής και διαδίδοντας φήμες εις βάρος της, της προξένησε σοβαρή βλάβη λόγω της δημόσιας αμφισβητήσεως, της φήμης και της αξιοπρέπειάς της.

115 Η ΕΚΤ προβάλλει ότι, ελλείψει παρανομίας, δεν υπάρχει η βάση για οποιοδήποτε αίτημα αποζημιώσεως. Εξάλλου, η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι εναπόκειται στην προσφεύγουσα-ενάγουσα να αποδείξει το υποστατό της ς υλικής ζημίας και της ηθικής βλάβης που οφείλονται, κατά την προσφεύγουσα-ενάγουσα σε συμπεριφορές εκτός του πλαισίου εκδόσεως της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

116 Δυνάμει του άρθρου 266, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ το θεσμικό όργανο ή άλλο όργανο ή οργανισμός που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη μπορεί να υποχρεωθεί να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωση με την απόφαση περί ακυρώσεως. Συνεπώς, η ΕΚΤ οφείλει να καθορίσει τα μέτρα για τη συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση και να συναγάγει τις εντεύθεν συνέπειες όσον αφορά τη διαδικασία αξιολογήσεως του 2015 και τη διαδικασία ASBR 2015.

117 Όσον αφορά το αίτημα χρηματικής ικανοποιήσεως για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη η προσφεύγουσα-ενάγουσα, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία στον τομέα της δημόσιας διοίκησης, η θεμελίωση ευθύνης της Ένωσης εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων που αφορούν τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο θεσμικό όργανο, την ύπαρξη πραγματικής ζημίας, καθώς και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας (απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., C-136/92 P, EU:C:1994:211, σκέψη 42· βλ., επίσης, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2010, Επιτροπή κατά Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Οι τρεις αυτές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς, πράγμα που σημαίνει ότι, εφόσον ελλείπει μία από αυτές, δεν μπορεί να καταλογιστεί ευθύνη στην Ένωση (βλ. αποφάσεις της 17ης Μαΐου 2017, PG κατά Frontex, T-583/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:344, σκέψη 97 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 26ης Οκτωβρίου 2017, Παρασκευαΐδης κατά Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, σκέψη 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

118 Επομένως, ακόμη και σε περίπτωση που στοιχειοθετηθεί πταίσμα θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, καταλογίζεται ευθύνη στην Ένωση μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, ο προσφεύγων αποδείξει ότι έχει πραγματικά υποστεί ζημία (πρβλ. απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2017, Παρασκευαΐδης κατά Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, σκέψη 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

119 Υπενθυμίζεται επίσης ότι, κατά πάγια νομολογία, η ακύρωση μιας παράνομης πράξης μπορεί να συνιστά, αφ' εαυτής, πρόσφορη και, κατ' αρχήν, επαρκή ικανοποίηση για κάθε ηθική βλάβη που τυχόν προκάλεσε η εν λόγω πράξη (απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2004, Montalto κατά Συμβουλίου, T-116/03, EU:T:2004:325, σκέψη 127· πρβλ., επίσης, απόφαση της 9ης Ιουλίου 1987, Hochbaum και Rawes κατά Επιτροπής, 44/85, 77/85, 294/85 και 295/85, EU:C:1987:348, σκέψη 22).

120 Ωστόσο, η ακύρωση παράνομης πράξεως δεν δύναται να αποτελέσει, αφ' εαυτής, επαρκή ικανοποίηση όταν είτε η προσβαλλόμενη πράξη περιέχει ρητώς αρνητική κρίση για τις ικανότητες του προσφεύγοντος-ενάγοντος δυνάμενη να τον θίξει (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Φεβρουαρίου 1990, Culin κατά Επιτροπής, C-343/87, EU:C:1990:49, σκέψεις 27 έως 29· της 23ης Μαρτίου 2000, Rudolph κατά Επιτροπής, T-197/98, EU:T:2000:86, σκέψη 98, και της 13ης Δεκεμβρίου 2005, Cwik κατά Επιτροπής,

T-155/03, T-157/03 και T-331/03, EU:T:2005:447, σκέψεις 205 και 206), είτε ο προσφεύγων-ενάγων αποδεικνύει ότι υπέστη ηθική βλάβη η οποία είναι δυνατό να διαχωριστεί από την παρανομία που δικαιολογεί την ακύρωση και η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή (αποφάσεις της 6ης Ιουνίου 2006, Girardot κατά Επιτροπής, T-10/02, EU:T:2006:148, σκέψη 131, και της 19ης Νοεμβρίου 2009, Μιχαήλ κατά Επιτροπής, T-49/08 P, EU:T:2009:456, σκέψη 88).

121 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι ουδόλως αποδεικνύεται ότι η κρίση του αξιολογητή 1 η οποία διατυπώνεται στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως πάσχει οποιοδήποτε σφάλμα. Επιπλέον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο το οποίο να αποτελεί αρχή αποδείξεως της ενδεχόμενης ελλείψεως αμεροληψίας του αξιολογητή 1.

122 Εξάλλου, οποιαδήποτε ηθική βλάβη μπορούσε να έχει υποστεί η προσφεύγουσα-ενάγουσα λόγω της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015 απορρέει ευθέως από την έλλειψη υποκειμενικής αμεροληψίας της αξιολογήτριας 2 και, ως εκ τούτου, από τη διαπιστωθείσα παρανομία. Επιπλέον, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 100 ανωτέρω, τα σχόλια που αφορούν την προσφεύγουσα-ενάγουσα στην επίδικη έκθεση αξιολογήσεως, όσο αρνητικά και αν είναι, δεν έχουν προσβλητικό χαρακτήρα.

123 Τέλος, στο μέτρο που η προσφεύγουσα-ενάγουσα επιδιώκει την αποκατάσταση ενδεχόμενης ηθικής βλάβης βάσει των επίμαχων εγγράφων, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία επί προσφυγών ασκουμένων σύμφωνα με τα άρθρα 90 και 91 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν η προβαλλόμενη ζημία δεν απορρέει από την πράξη της οποίας επιδιώκεται η ακύρωση, αλλά από προβαλλόμενα πταίσματα και παραλείψεις, η διοικητική διαδικασία που προηγείται της ασκήσεως αγωγής πρέπει οπωσδήποτε να κινηθεί με αίτηση καλούσα τη Διοίκηση να αποκαταστήσει τη ζημία αυτή (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, Gioria κατά Επιτροπής, F-82/14, EU:F:2015:108, σκέψη 74 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Πρέπει, κατ' αναλογίαν, να εφαρμοστεί η νομολογία αυτή στις προσφυγές που ασκούνται βάσει του άρθρου 50α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του άρθρου 36.2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ και του άρθρου 42 των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ. Συνεπώς, τέτοιο αίτημα αποζημιώσεως είναι απαράδεκτο καθόσον δεν έχει υποβληθεί στην ΕΚΤ καμία αίτηση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ενδεχόμενης ηθικής βλάβης, στηριζόμενη στα επίμαχα έγγραφα, πριν από την άσκηση της ένδικης προσφυγής (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, Gioria κατά Επιτροπής, F-82/14, EU:F:2015:108, σκέψη 76).

124 Κατά συνέπεια, η ακύρωση της επίδικης εκθέσεως αξιολογήσεως και της αποφάσεως ASBR 2015 για τους λόγους που έγιναν δεκτοί αρκεί για την παροχή ικανοποιήσεως λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη η προσφεύγουσα.

125 Επομένως, τα αιτήματα αποζημιώσεως και χρηματικής ικανοποιήσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί των δικαστικών εξόδων

126 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

127 Δεδομένου ότι η ΕΚΤ ηττήθηκε ως προς το ουσιώδες μέρος των αιτημάτων της, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας-ενάγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την έκθεση αξιολογήσεως της QB για την περίοδο αξιολογήσεως 2015 και την απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) της 15ης Δεκεμβρίου 2015 με την οποία δεν αναγνωρίσθηκε στην QB το δικαίωμα μισθολογικής αναπροσαρμογής.

2) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή κατά τα λοιπά.

3) Η ΕΚΤ φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα έξοδα της QB.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Νοεμβρίου 2018.

(υπογραφές)

i — Στη σκέψη 123 της παρούσας αποφάσεως επήλθε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την ανάρτηση του κειμένου στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.